

Visie Centrum voor Jeugd en Gezin gemeente Goirle

***K2 Brabants kenniscentrum jeugd
Addy van Beek
April 2008***

Colofon

Concept visie Centrum voor Jeugd en Gezin gemeente Goirle

Teksten en samenstelling: Addy van Beek

Uitgave: K2 Brabants kenniscentrum jeugd
Koningsweg 2
Postbus 2347
5202 CH 's-Hertogenbosch
(073) 614 17 74
mail@K2.nl
www.K2.nl

April 2008

© Teksten in deze uitgave mogen alleen na toestemming van K2 worden overgenomen.

Inhoud

1. Inleiding

1.1 Waarom een Centrum voor Jeugd en Gezin

In het beleidsprogramma van het rijk¹ is de ambitie van dit kabinet op het terrein van jeugd en gezin uiteengezet. Eén van de belangrijkste aspecten hiervan is aandacht voor preventie en beschikbaarheid van opvoed- en gezinsondersteuning voor alle kinderen en gezinnen die daar gebruik van willen maken. Daarnaast moet de omslag gemaakt worden naar het eerder opsporen van risico's en het beter en eerder aanpakken van problemen. We zijn de vrijblijvendheid voorbij, dit geldt voor ouders, professionals en overheden: het is tijd voor het realiseren van het principe 'één gezin, één plan'.

Opgroeien en opvoeden in Nederland gaat over het algemeen goed: de meeste jeugdigen leggen de weg naar volwassenheid af zonder al te grote problemen. En het overgrote deel van de ouders weet zich prima te redden bij het opvoeden van hun kinderen. Waar nodig zijn er basisvoorzieningen aanwezig die jongeren waar nodig een extra zetje kunnen geven en ouders dat beetje advies en ondersteuning kunnen geven waardoor zij grotendeels het opvoeden op eigen kracht kunnen volbrengen.

Gezinnen kunnen echter adviesvragen hebben over de alledaagse opvoeding. Vragen waarvoor niet altijd duidelijk is bij welke instantie ouders terecht kunnen voor advies. Ook komt het regelmatig voor dat hulp voor ouders of jeugdigen niet goed aansluit bij de vragen en behoeften die zij zelf hebben: de hulp is niet op tijd aanwezig, past niet bij de vragen van gezinnen of bevindt zich niet in de nabije omgeving. Daarnaast ontbreekt het aan voldoende afstemming en samenwerking tussen de verschillende voorzieningen die actief zijn in het jeugdbeleid in het algemeen en opvoedingsondersteuning in het bijzonder.

Vanuit de Operatie Jong is gesteld dat het kind meer centraal moet komen staan in het jeugdbeleid: de levensloop van de jeugd zou leidend moeten zijn bij de organisatie van hulp en voorzieningen moeten geplaatst worden in de nabijheid van gezinnen²

Een oplossingsrichting om de werkwijze van voorzieningen beter af te stemmen op de vragen van gezinnen is het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG).

In het profiel, zoals het ministerie van Jeugd en Gezin het schetst, is een aantal punten opgenomen die een CJG kenmerken³. Het CJG:

- heeft een positieve uitstraling gericht op preventie en signalering;
- is van en voor een doelgroep van kinderen en jongeren van -9 maanden tot 23 jaar en hun ouders;
- bundelt lokale taken en functies op het gebied van gezondheid, opvoeden en opgroeien;
- heeft een fysiek en laagdrempelig inlooppunt;
- is in elke gemeente te vinden onder dezelfde naam;
- biedt echt advies en lichte hulp;
- coördineert/schakelt met alle mogelijke voorzieningen op jeugdbeleid, gezondheidszorg en jeugdzorg;
- zou mogelijkerwijs, indien nodig, bemoeizorg kunnen arrangeren;
- is voor alle culturen even laagdrempelig;
- is tevens vraagbaak voor professionals;

¹ Alle kansen voor alle kinderen – programma voor jeugd en gezin 2007-2011

² Eijck, van, S. (2006). Koersen op het kind – sturingsadvies deel 1. Den Haag: projectbureau Operatie Jong.

³ Factsheet Centrum voor Jeugd en Gezin (programmaministerie voor Jeugd en Gezin)

- streeft naar uniforme signalering;
- maakt gebruik van verwijsindex en Electronisch Kinddossier.

Het kabinet beoogt met de ontwikkeling van CJG's dat snel, goed en gecoördineerd advies en hulp op maat vanzelfsprekend worden.

De totstandkoming van het CJG is aan de gemeenten, zij vervullen de regierol. Deze regierol omvat twee onderdelen⁴:

- het tot stand brengen van 'één gezin, één plan': de gemeente zorgt dat er een beslissing genomen wordt over wie verantwoordelijk is voor coördinatie van zorg als er meerdere partners hulp en ondersteuning bieden in een gezin;
- het realiseren van sluitende afspraken tussen partijen uit de jeugdketen: zowel op bestuurlijk als uitvoerend niveau moet helder zijn wie wanneer waarvoor verantwoordelijk is. Het gaat om afspraken over de totstandkoming en uitvoering van een plan per gezin, afspraken over aansluiting van de geïndiceerde jeugdzorg, afspraken met alle relevante lokale partijen en afspraken over het opschalen naar een hoger besluitvormingsniveau wanneer uitvoerders er bij een casus niet uitkomen.

De provincies sluiten met Bureau Jeugdzorg en zorgaanbieders nauw aan op het CJG. Het kabinet streeft naar een landelijke dekking van CJG's in 2011.

1.2 Wat is een CJG?

1.2.1 Landelijk

Er liggen geen standaardmodellen voor het CJG: iedere gemeente kan het toekomstige centrum organiseren op de wijze die zij het best passend vinden voor de eigen lokale situatie. De huidige kabinetsplannen staan een bundeling van een viertal onderdelen voor, die nodig zijn om de naam CJG te mogen voeren⁵:

1. Deelname van jeugdgezondheidszorg. Het gaat hierbij met name om het consultatiebureau (0-4-jarigen) en de GGD (4-19-jarigen);
2. Uitvoering van de vijf functies uit prestatieveld 2 van de Wmo:
  - Informatie & advies
  - Signalering
  - Toeleiding naar hulp
  - Licht pedagogische hulp
  - Coördinatie van zorg
3. Een schakel met Bureau Jeugdzorg;
4. Een schakel met Zorg- en Adviesteams in het onderwijs.

Verdere lokale invulling is dus aan de gemeenten. Dat betekent dat er, afhankelijk van de eigen gemeentelijke visie, een veelheid aan functies, taken en voorzieningen aan het CJG gekoppeld kan worden. Te denken valt aan kinderopvang, peuterspeelzaal, aansluiting op brede school, welzijnswerk, algemeen maatschappelijk werk, eerstelijnszorg als huisarts en verloskundigen, politie en justitie, gemeentelijke diensten als leerplicht, maar bijvoorbeeld ook sociale zaken.

Het CJG is niet per definitie een fysiek centrum; het wordt ook wel omschreven als een netwerkorganisatie of een samenwerkingsverband waarin betrokken partners in het jeugdbeleid hun krachten bundelen, met als focus opgroei- en opvoedondersteuning. Wel heeft het CJG in iedere gemeente minimaal één fysiek inlooppunt.

1.2.2 Provinciale visie⁶

De provincie Noord-Brabant is vanuit haar wettelijke taak verantwoordelijk voor de geïndiceerde

⁴ Brief minister Jeugd en Gezin aan B&W van de Nederlandse gemeenten. Onderwerp: Centra voor Jeugd en Gezin.

⁵ Brief van de minister van Jeugd en Gezin, 16 november 2007 (31 001, nr. 36)

jeugdzorg in de provincie. Vanuit deze positie heeft de provincie een visie op het CJG in het algemeen en in het bijzonder op de aansluiting van het Bureau Jeugdzorg (BJZ) op het CJG. De provincie ziet het CJG als het hart van de lokale hulpverlening. In de visie van de provincie moet het preventieve aanbod in de eerste lijn worden gebundeld, versterkt worden en transparant gemaakt worden voor ouders en jongeren. Hierbij schaart de provincie zich achter interventies die uitgaan van de kansen van jongeren. Het CJG is voor de provincie een deskundige generalist: de CJG-medewerker geeft advies of stelt een hulppakket samen aansluitend op de behoefte van de cliënt.

De tweedelijns (waaronder BJZ) deelt haar deskundigheid met het CJG, zodat deze de rol van lokaal expertisecentrum kan vervullen. Het CJG sluit aan op de vindplaatsen en kan de benodigde deskundigheid op hen overbrengen. Dit betekent dat BJZ in principe niet rechtstreeks zal aansluiten op vindplaatsen. De provincie ziet in de toekomstige situatie voor BJZ drie taken:

1. deskundigheidsbevordering van het CJG met als doel de eerste lijn duurzaam versterken;
2. aansluiten bij casusoverleggen met complexe problematiek;
3. inrichten van een werkproces dat is gericht op wederzijdse warme overdracht van cliënten, en waar mogelijk op versnelling van de indicatiestelling door differentiatie in de indicatieprocedure.

In de komende periode zal het hierboven beschreven model worden getoetst en uitgekristalliseerd in Eindhoven en Tilburg.

---

⁶ Visiedocument Centrum voor Jeugd en Gezin 2008-2011 – speerpunt binnen Perspectiefrijck Brabant (Provincie Brabant)

2. CJG Goirle

2.1 Visie-ingrediënten

Ontwikkelingen in het jeugdbeleid, de Wmo en de Brede School in Goirle liggen ten grondslag aan de visie op het Centrum voor Jeugd en Gezin.

2.1.1 Nota jeugdbeleid⁷

In 2007 is Jeugdbeleid Goirle 2008-2011 “Verbinden en versterken: de jump in de goede richting” vastgesteld. Hierin wordt de richting voor het integrale jeugdbeleid voor de periode 2008 – 2011 geschetst. *De gemeente Goirle wil dat jeugdigen van 0 tot en met 23 jaar zich ontwikkelen tot evenwichtige volwassenen die zowel sociaal als economisch zelfstandig kunnen functioneren in de maatschappij.* Met deze visie erkent de gemeente enerzijds dat de jeugd⁸ het recht heeft op een eigen plaats in de samenleving met mogelijkheden om vorm en inhoud te geven aan hun leven en hun eigen toekomst te bepalen; anderzijds wordt hiermee ook gezegd dat jongeren plichten hebben en eigen verantwoordelijkheden moeten (leren) kennen. Uitgangspunt in het jeugdbeleid is de positieve benadering: Goirle gelooft in de kracht van en niet in de klacht over jongeren.

Het jeugdbeleid binnen de notitie is geordend aan de hand van vier leefmilieus, met elk hun eigen doelen en speerpunten:

1. opvang, educatie en werk
2. opvoeding, bescherming en veiligheid
3. jeugd(gezondheids)zorg
4. vrije tijd

In de nota is de ontwikkeling van het CJG één van de genoemde doelen. Ook overige punten uit de nota sluiten aan bij een toekomstige werkwijze van het CJG.

2.1.2 Visie op de Brede Schoolontwikkeling in de gemeente Goirle⁹

Op drie locaties in de gemeente Goirle wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een Brede School (Frankische Driehoek in de wijk De Hellen, in de wijk Boschkens-Oost, basisschool ‘t Schrijverke). Op termijn komen er mogelijk meerdere brede scholen in de gemeente.

Met de Brede School wil Goirle onder andere werken aan het versterken van ontwikkelingskansen van kinderen, zowel op cognitief, emotioneel, creatief als lichamelijk vlak. De gemeente wil, in een wijk, komen tot een vernieuwende functie van de school en andere buurtvoorzieningen door sociaal pedagogische afstemming en door programmatische samenwerking met bijbehorende activiteiten.

Uitgangspunten hierbij zijn:

- de Brede School biedt een samenhangend aanbod met in elk geval aandacht voor educatie, opvang, buitenschoolse activiteiten, zorg en veiligheid;
- de Brede School is een centrale voorziening in de wijk met een educatieve, een ontmoetings-, ontspannings- en een opvangfunctie en draagt bij aan de sociale samenhang in de wijk door versterking van de sociale binding van kinderen en ouders aan de school, aan elkaar en aan de buurt.

⁷ Jeugdbeleid Goirle 2008-2011 – “Verbinden en versterken, de jump in de goede richting.” Gemeente Goirle, augustus 2007

⁸ Goirlese jeugd: alle jongeren binnen de gemeente Goirle in de leeftijd van 0 t/m 23 jaar, met of zonder beperking op welk terrein dan ook.

⁹ Notitie Visie op de Brede School-ontwikkeling in de gemeente Goirle.

2.1.3 Beleidsplan maatschappelijke ondersteuning gemeente Goirle¹⁰

De gemeente Goirle heeft de negen prestatievelden uit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) omgevormd naar zeven beleidsdomeinen. De visie van de gemeente Goirle op de Wmo is om samen met inwoners en instellingen te bouwen aan een samenleving waarin iedereen kan meedoen, waar sprake is van onderlinge betrokkenheid en waarbij aandacht wordt gegeven aan kwetsbare burgers. Om invulling te kunnen geven aan deze ambitie zijn een aantal basisgedachten geformuleerd, die het uitgangspunt vormen voor de aanpak van alle activiteiten die Goirle in het kader van de Wmo ontwikkelt en uitvoert. Dit impliceert een werkwijze waarin:

1. De vraag van de burger centraal staat;
2. Vanuit een gebiedsgerichte benadering deze vraag integraal wordt opgepakt;
3. De gemeente zich opstelt als een regieorganisatie;
4. Welzijn wordt ingezet als basis voor goede zorg;
5. Samenwerking centraal staat;
6. Sprake is van zo min mogelijk bureaucratie;
7. De middelen efficiënt worden ingezet;
8. Bovenlokale samenwerking wordt nagestreefd (waar mogelijk en waar passend).
9. Het tweede beleidsdomein in de notitie heet 'opgroeien in Goirle'. Hierin wordt aangesloten bij hetgeen is neergezet in de nota Jeugdbeleid.

2.2 Visie CJG Goirle

2.2.1 Doelstelling

Goirle wil komen tot een voor alle burgers herkenbare en bekende eerstelijnsvoorziening voor alle opgroei- en opvoedvragen. Doelen van deze voorziening zijn:

- bieden van een frontoffice (loketfunctie);
- verbeteren van samenwerking in de keten en organiseren van afstemming tussen de belangrijkste opvoedmilieus;
- zo snel en zo vroeg als mogelijk juiste en individuele hulp regelen, waardoor zwaardere zorg zoveel mogelijk voorkomen kan worden.

2.2.2 Uitgangspunten

Bij de organisatie van het CJG hanteert de gemeente Goirle de volgende uitgangspunten:

- Het CJG is er voor alle jeugdigen van -9 maanden tot en met 23 jaar en hun ouders/opvoeders;
- Het CJG biedt op een laagdrempelige wijze opvoed- en opgroeiondersteuning voor de genoemde doelgroep;
- Uitstraling van het CJG is positief en gericht op preventie. Het moet belemmeringen en drempels voor het stellen van vragen over opvoeden wegnemen of voorkomen;
- Binnen het CJG wordt, naast de overige vier functies uit prestatieveld 2 van de Wmo, de coördinatie van zorg geregeld. Hierbij is het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd en de onderliggende beslisregels voor toewijzing van de ketencoördinatie een ondersteunend instrument;
- Het CJG versterkt de samenwerking in het lokale netwerk en bevordert afstemming tussen de partners;
- Het CJG voorkomt dat ouders en jeugdigen 'tussen de wal en het schip' belanden: er is een doorgaande lijn in de hulp- en zorgverlening. Hiertoe worden sluitende afspraken gemaakt tussen voorzieningen en gemeente;

---

¹⁰ Meedoen makkelijker maken - concept beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning gemeente Goirle, maart 2008

- Er wordt zoveel mogelijk aangesloten op bestaande en bekende voorzieningen ('t Loket, Brede Scholen);
- Het CJG profileert zich dichtbij de burgers;'
- De gemeente Goirle pakt haar regierol op door vanuit één integraal beleidskader als ketenbeheerder/netwerkbeheerder op te treden.

2.2.3 Het profiel

Goirle maakt voor het toekomstige CJG een onderscheid tussen het frontoffice (de voorkant) en de backoffice (de achterkant).

Frontoffice

De frontoffice is het CJG zoals dit zichtbaar wordt voor de burgers van Goirle, de voorkant. Er is al een fysieke concentratie van aanbod, aansluitend bij 't Loket (het Wmo-loket). De loop naar dit loket is reeds gevonden, voordeel is tevens dat dit is gesitueerd in de nabijheid van het consultatiebureau. Dit fysieke CJG-loket zou eventueel gehuisvest kunnen worden in het cultureel centrum Jan van Besouw.

Dit centrale punt van het CJG is de laagdrempelige plek waar ouders, jeugdigen en derden terecht kunnen voor alle vragen over opvoeden en opgroeien. Op deze locatie zal gedurende meerdere dagdelen per week een pedagogisch medewerker van één of meerdere van de aangesloten voorzieningen aanwezig moeten zijn. De uitstraling van het centrale inlooppunt is positief: dit moet een laagdrempelige plek zijn waar mensen gemakkelijk naar binnen lopen. Hiermee kan het CJG het taboe wat er heerst rondom vragen over opvoeden doorbreken. Daarnaast draagt dit punt bij aan helderheid binnen het systeem: voor ouders en jeugdigen moet duidelijk zijn dat zij met al hun vragen terecht kunnen bij het CJG.

Daarnaast kiest Goirle voor een vindplaatsgerichte benadering. Parallel aan de centrale locatie die hierboven wordt beschreven wil de gemeente het CJG een laagdrempelige toegang geven op wijkniveau. Hiervoor kan aangesloten worden bij bijvoorbeeld (brede scholen), maar ook een wijkcentrum is een optie. Binnen deze locatie wordt een 'huiskamersetting' gecreëerd, waar ouders in een informele sfeer elkaar ontmoeten en ervaringen over het opvoeden uitwisselen. Om toegankelijkheid te bevorderen is bijvoorbeeld een koffiecorner een optie. Op gezette tijden zullen professionals aanwezig zijn op deze locaties (wijkverpleegkundigen en schoolmaatschappelijk werk) om vragen te beantwoorden of sfeer te proeven. Daarnaast is in de te creëren 'huiskamerhoeken' een verwijzing naar het centrale CJG in Goirle aanwezig.

In het frontoffice werken de volgende kernpartners samen: Thebe, GGD Hart voor Brabant, IMW, MEE en het Loket Vroeghulp. Zij zijn verantwoordelijk voor het beantwoorden van de binnenkomende vragen, maken een inschatting van de benodigde hulp en (bege)leiden cliënten naar het door hen gewenste en bij hun vraag passende hulpaanbod in de eerste lijn. Bij dit laatste bewaken de professionals in het CJG onderlinge afstemming. Tevens zorgen zij voor een goede aansluiting op de vindplaatsen: (brede) scholen, kinderdagverblijven, peuterspeelzalen, jongerenwerk en politie. In de frontoffice gaat het met name om het beantwoorden van informatievragen en om vragen waarbij kortdurende ondersteuning ingezet kan worden.

Backoffice

Wanneer informatie, advies of kortdurende ondersteuning niet toereikend zijn om tegemoet te komen aan de vraag of het probleem van de ouders/jeugdigen, kan er vanuit de frontoffice doorgeleid worden naar de backoffice. Hierin zitten dezelfde organisaties als in de frontoffice. Een cliënt wordt doorgeleid naar die organisatie die de best passende hulp kan bieden. Indien nodig stemmen de organisaties onderling af over de casus. Daarnaast kan vanuit de backoffice de hulp ingeroepen worden van organisaties uit de tweedelijnszorg of die organisaties met een specifieke deskundigheid op bepaalde terreinen. Indien de hulp in het lokale veld niet toereikend is zorgen de kernpartners in het CJG voor het binnenhalen van deskundigheid uit de backoffice. Dit kan door het bevragen van professionals uit de tweedelijns of door het doorleiden van cliënten naar deze tweede lijn. Hierbij denkt Goirle aan de volgende partijen: BJZ (in afstemming met beleidslijn provincie dat BJZ aansluit bij complexe casussen, warme overdrachten bevordert en deskundigheid inbrengt in het CJG), het Veiligheidshuis Tilburg, GGZ Midden-Brabant en Novadic-Kentron.

Lokaal/regionaal

De schaalgrootte van Goirle vraagt op een aantal vlakken om regionale samenwerking. Ook vanuit pragmatisch oogpunt is dit gewenst omdat verschillende samenwerkingspartners regionaal actief zijn. Wat regionaal kan wordt regionaal georganiseerd, wat lokaal moet pakt Goirle op lokaal niveau op.

Er wordt gedacht aan een regionale frontoffice (expertisecentrum) met een gezamenlijke website en telefoonnummer. Daarnaast zal op regionaal niveau aandacht zijn voor complexe casussen (waarbij een rol is weggelegd voor het Veiligheidshuis) en de doelgroep 12+.

Telefoonnummer¹¹

Eén telefoonnummer waar alle vragen van ouders en intermediairs over opvoeding binnenkomen. Voor de verbetering van de toegang, een snelle verwijzing naar het bestaande aanbod en waar eenvoudige opvoedingsvragen beantwoord kunnen worden door HBO opgeleide medewerkers. Dagelijkse openstelling, elke middag tijdens werkdagen (voorlopig).

Website

De gemeenten in de regio Midden-Brabant kunnen aansluiten bij de website die in ontwikkeling is bij de gemeente Tilburg. Zij krijgen dan een eigen 'portaal', terwijl de achterliggende informatie op de site dezelfde is voor heel de regio. De website is bedoeld voor ouders, jongeren en professionals. De website geeft informatie en advies. Bezoekers van de site kunnen per e-mail vragen stellen. Ook de sociale kaart met daarin het aanbod opvoedingsondersteuning is beschikbaar op de website.

2.2.4 Het vervolg

Traject

In een eerder stadium heeft de gemeente Goirle gekozen een projectstructuur in te richten voor de uitwerking van het jeugdbeleid. Deze structuur bestaat uit een stuurgroep, waaronder een aantal project- en werkgroepen actief zijn. Verschillende projectgroepen (met vertegenwoordigers van gemeente en voorzieningen) raken direct of meer indirect aan de ontwikkeling van het CJG (geldt bijvoorbeeld voor het projectteam opvoedingsondersteuning). Daarnaast is er een specifiek projectteam CJG. Bij het verdere traject spelen de betreffende projectteams allen een rol. Voor de projectgroepen zijn doelen en actiepunten benoemd voor de periode 2008 – 2010.

¹¹ Notitie ROM CJG Midden-Brabant

In de loop van 2008 zal verder een verdieping plaatsvinden op vragen en behoeften die leven bij ouders ten aanzien van opvoeden. Daarnaast worden ook de kernpartners betrokken bij de visievorming op het CJG in Goirle.

Het traject van visievorming rondom het CJG dient in 2008 te worden afgerond. Streven is zo spoedig mogelijk te starten met inrichting van het CJG.

Uit de beleidsnotitie Maatschappelijke Ondersteuning blijkt het belang dat de gemeente Goirle hecht aan de positie van de burgers: enerzijds door de vraag van de burger centraal te stellen. Anderzijds wil Goirle in de ontwikkeling van het Wmo-beleid nadrukkelijk samenwerking tussen zowel burgers als voorzieningen bewerkstelligen. Ook bij de ontwikkeling van het CJG (als onderdeel van beleidsdomein 2 – opgroeien in Goirle) zullen ouders en jeugdigen dan betrokken worden.

K2 Brabants Kenniscentrum Jeugd
Addy van Beek
April 2008

*Koningsweg 2
postbus 2347
5202 CH 's-Hertogenbosch
T: (073) 614 17 74
F: (073) 613 99 21
mail@K2.nl
www.K2.nl*